

স

মুগ্ধ বিশ্বই ২০১২ বৰ্ষটোক 'আন্তৰ্ৰাষ্ট্ৰীয় গণিত বৰ্ষ' হিচাপে উদ্‌যাপন কৰি থকাৰ সময়তে গুগলে যোৱা ২৩ জুনত স্মৰণ কৰিলে এগৰাকী প্ৰথিতযশা গণিতজ্ঞক তেওঁলোকৰ আকৰ্ষণীয় ডুডলৰে। মাত্ৰ বিয়াল্লিশ বছৰ বয়সতে জীৱন নাটৰ সামৰণি পেলোৱা এই প্ৰখ্যাত বৃটিছ গণিতজ্ঞগৰাকীয়ে জীৱনৰ খন্তেকীয়া সময়কণক অৰ্থবহ কৰি থৈ গৈছিল কম্পিউটাৰ জগতলৈ বুলি তেওঁ আগবঢ়োৱা অনবদ্য অৱদানৰ জৰিয়তে। প্ৰকৃত অৰ্থত কম্পিউটাৰ বিজ্ঞানৰ ভেটি সুদৃঢ় ৰূপত স্থাপনত যিসকল ব্যক্তিৰ নাম সদায় শ্ৰদ্ধাপূৰ্বক স্মৰণ কৰা হ'ব, তাৰ ভিতৰত থাকিব এই বৃটিছ গণিতজ্ঞগৰাকীৰো নাম—এলেন মেথিছন ট্যুৰিং।

যি মূলা বাঢ়িব তাৰ দুপাততে চিন'— এই কথাৰ প্ৰযোজ্য হোৱা নাছিল 'ডিছলেব্লিয়া'ত ভুগি আখৰ চিনিব নোৱাৰা বাবে কৰ্কৰ্ণনাৰ সন্মুখীন হোৱা আইনষ্টাইনৰ ক্ষেত্ৰত। নতুবা এটা অভিজাত পৰিয়ালৰ সন্তান হৈও এন্দ্ৰু-নিগনি চিকাৰ কৰি ঘূৰি ফুৰা ডাৰউইনৰ ক্ষেত্ৰত। তেওঁলোকৰ মাজত কোনেও প্ৰত্যক্ষ কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা নাছিল ভৱিষ্যতৰ সন্তানৰ বীজ। ল'ৰালিৰ ট্যুৰিনো আছিল একেই সঁচাত ঢলা। চাকৰি সূত্ৰে ভাৰতত বাস কৰা পিতৃৰ সৈতে একেলগে থাকিবলৈ ট্যুৰিনক পৰিয়াল-পৰিজনৰ হাতত গতাই মাক ভাৰতলৈ গুচি

আহিছিল। লণ্ডনৰ যিখন স্কুলত ট্যুৰিনক নাম লগাই দিয়া হৈছিল, তাৰ পৰা কেইমাহমান পিছতে তেওঁক উলিয়াই পঠিওৱা হ'ল। তাৰ পিছত আন যিখন স্কুলত নামভৰ্তি কৰোৱা হ'ল, তাৰ পৰা স্বীকৃতি আহিল : 'চলি যোৱা বিধৰ ছাত্ৰ'। স্কুলৰ বিষয়সমূহত ট্যুৰিনে বিধৰণৰ প্ৰতিভাৰ চানেকী দাঙি ধৰিছিল, ব্যৱহাৰিক পৃথিবীত তাৰ স্বীকৃতি সদায় এনেধৰণেই আগবঢ়োৱা হয়। ট্যুৰিনে নিজৰ হাতৰ আখৰৰ বাবে সদায় সমালোচিত হৈছিল। ইংৰাজী ভাষাটোক সঠিক ৰূপত উপস্থাপন কৰিবলৈ কৰিবলগীয়া হৈছিল সংগ্ৰাম। আশ্চৰ্যজনকভাৱে ভৱিষ্যৎ সময়ত গণিতৰ জগতত 'আইকন' হিচাপে প্ৰতিষ্ঠিত ট্যুৰিনে গণিততো প্ৰদৰ্শন কৰিছিল দুৰ্বলতা। শৈশৱৰ সেই ট্যুৰিনৰ শক্তিশালী দিশটো কি আছিল বুলি ক'লে ক'ব লাগিব যে তেনেধৰণৰ প্ৰতিকূলতাৰ মাজতো ট্যুৰিনে সম্পূৰ্ণ নিজস্ব চিন্তাৰে মনৰ মাজত গঢ় দিছিল কিছুমান সংকল্পনাৰ, যিবোৰ একক, অনন্য। কিন্তু সেইবোৰ অনুধাৱন কৰাৰ ক্ষমতা তেওঁৰ সৈতে সংস্পৰ্শিত হৈ থকা ব্যক্তিসকলৰ মাজত নাছিল। সেয়েহে পাব্লিক স্কুলত অধ্যয়নৰ সময়ছোৱাত ট্যুৰিনে ৰসায়ন বিজ্ঞানৰ পৰীক্ষণসমূহ যেতিয়া সম্পূৰ্ণ নিজস্ব ধৰণে সমাপন কৰি উঠিছিল, তেতিয়া তেওঁৰ কৰ্মত অসন্তুষ্ট শিক্ষকে মতপোষণ কৰিছিল যে ইমান বৈজ্ঞানিক চিন্তাধাৰাৰে পুষ্ট ট্যুৰিনে আচলতে পাব্লিক স্কুলত থাকি নিজৰ মাজত থকা

এলেন মেথিছন ট্যুৰিং

জন্ম
শতবৰ্ষৰ
স্মৰণ

সৌৰৰণ | জিতুমণি পাঠক

সন্তানবোৰ নষ্ট কৰিছে। তেনেধৰণৰ উপহাসে কিন্তু ট্যুৰিনক সুদৃঢ় কৰি তুলিছিল। শিক্ষকসকলৰ উপযুক্ত সহায় অবিহনেই নিজকে গণিতৰ জগতখনৰ মাজত ডুবাই পেলাইছিল। আৰু তাৰেই ফলত জন্ম হৈছিল এগৰাকী অসাধাৰণ গণিতজ্ঞৰ।

গণিতজ্ঞৰ উপৰি ট্যুৰিনৰ আন এটা পৰিচয় আছে এগৰাকী বিশিষ্ট কম্পিউটাৰ বিজ্ঞানী হিচাপে। 'ট্যুৰিং মেচিন' তেওঁৰ এক অসাধাৰণ কৃতি। আধুনিক কম্পিউটাৰৰ সবলোপধাৰণ সন্তানৰ বীজ নিহিত হৈ আছিল তেওঁৰ সেই ট্যুৰিং মেচিনত। লণ্ডনৰ 'ৰয়েল ছ'চাইটি'য়ে তেওঁক সেই অসাধাৰণ কৃতিৰ বাবে 'ৰয়েল ছ'চাইটিৰ ফেল' হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰিছিল। ট্যুৰিনৰ

গণিতৰ জ্ঞান কম্পিউটাৰৰ জগতখনতে সীমিত হৈ থকা নাছিল, সি ব্যাপ্ত হৈছিল বায়'ল'জিকেল ছায়েন্সলৈও। ১৯৫২ চনত প্ৰকাশিত তেওঁৰ এখন গৱেষণা পত্ৰত জীৱদেহৰ অৱয়বৰ তেওঁ আগবঢ়াইছিল গাণিতিক বিশ্লেষণ। ইয়াৰ আগতে দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ সময়ছোৱাত তেওঁ এগৰাকী 'ক'ড ব্ৰেকাৰ' হিচাপে উল্লেখনীয় সেৱা আগবঢ়াইছিল। জাৰ্মান নৌ বাহিনীৰ বহুতো গাণিতিক ক'ড তেওঁ উদ্ভাৱন কৰা বিশেষ কৌশলৰ জৰিয়তে ভাঙি উলিওৱাটো সম্ভৱ হৈছিল। ইয়াৰ বাবে যুদ্ধৰ

পিছৰ সময়ছোৱাত তেওঁক বিশেষ সন্মানেৰেও সন্মানিত কৰা হৈছিল। অৱশ্যে তেতিয়াও তেওঁৰ প্ৰতিভাৰ সঠিক আয়তন সম্পৰ্কে সকলোৱে অনুমান কৰিব পৰা নাছিল। তাৰ প্ৰমাণ পোৱা যায় এটি ঘটনাৰ পৰা। যুদ্ধৰ পিছৰ সময়ছোৱাত লণ্ডনৰ নেচনেল ফিজিকেল লেব'ৰেটৰীয়ে তেওঁক এটি কম্পিউটাৰৰ ডিজাইন কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ জনায়। ট্যুৰিনে তাত সঁহাৰি জনাই প্ৰস্তুত কৰি উলিয়ায় 'অট'মেটিক কম্পিউটিং ইঞ্জিন', য'ত নিহিত হৈ আছিল আধুনিক কম্পিউটাৰৰ সন্তান। তেওঁ অট'মেটিক কম্পিউটিং ইঞ্জিনত ষ্ট'ৰেজৰ বাবে যিমান আকাৰৰ পৰিকল্পনা কৰিছিল, তাৰ বাবে বাকীবোৰে তেওঁক আখ্যা দিছিল 'হপলেছ'; তেওঁৰ চিন্তাক কৈছিল 'উদ্ভট, দুৰাকাংক্ষী'। কিন্তু আধুনিক কম্পিউটাৰ সেই দুৰাকাংক্ষী ধাৰণাৰেই ফচল।

বিশ্বৰ প্ৰসিদ্ধ গণিতজ্ঞসকলৰ সৈতে যেন এক অভিশাপ জড়িত হৈ আছে। নহ'লেহো মানৱ সমাজে বহুকেইগৰাকী গণিতজ্ঞক অকালতে হেৰুৱাব লগা হয়নে! এই অভিশাপৰ পৰা ৰক্ষা পৰা নাছিল ট্যুৰিনো। মাথোঁ বিয়াল্লিশ বছৰ বয়সত ট্যুৰিনৰ মৃত্যুৰ সৈতে মৃত্যু ঘটিছিল বহু সন্তানবোৰ। মৃত্যুৰ কাৰণ আছিল পটাছিয়াম ছায়েনাইডৰ বিষক্ৰিয়া। এটি পৰীক্ষা চলাই থকাৰ সময়ত তেওঁৰ মৃত্যু ঘটিছিল। কাষতে পোৱা গৈছিল এটি আধাখোৱা আপেল আৰু তাত চায়েনাইডৰ অৱশিষ্ট। অনুসন্ধানত ই এক আত্মহননৰ ঘটনা বুলি কোৱা হয়। কিন্তু তেওঁৰ অনুগামী আৰু মাতৃৰ মতে ই নিতান্তই এক দুৰ্ঘটনা। কাৰণ যিয়েই নহওক, তেওঁৰ মৃত্যু আছিল মানৱ সমাজৰ বাবে এক অপূৰণীয় ক্ষতি!